

Oversigt over høringsvar vedr. Bedre Muligheder for Alle

1. Skolebestyrelserne fra Landsbyskolerne
2. Skolebestyrelsen fra Hundslund Skole
3. MED-udvalgene fra Landsbyordningerne
4. Skolebestyrelsen Parkvejens Skole og Odder Ungdomsskole
5. MED-udvalget Parkvejens Skole og Odder Ungdomsskole
6. Skolebestyrelsen fra Vestskolen
7. MED-udvalget fra Vestskolen
8. Handicaprådet
9. BUPL Østjylland
10. Skanderborg- Odder Lærerkreds
11. Skolelederforeningen
12. Landsforeningen Autisme, Kreds Østjylland

De 4 landsbyskolors bestyrelser er gået sammen om at lave et høringssvar vedr. "bedre muligheder for alle".

Når der i det efterfølgende refereres til "bestyrelsen", så vil det være dækkende for alle 4 bestyrelser, i hhv. Gylling, Saksild, Hou og Hundslund.

Bestyrelsen anerkender den del af Odder Kommunes bekymring som går på, at der er stigende udgifter til specialområdet, og at området "sluger" en større og større del af det samlede budget til skoleområdet.

Sundhedsstyrelsen anslår, at ca. 15% af alle børn i Danmark under 18 lider af en psykisk sygdom. En del af disse, men ikke alle, vil derfor have behov for hjælp udover det tilbud som den almindelige folkeskole kan tilbyde for nuværende.

Erfaringer og bekymringer

Det er bestyrelsens erfaring, at der allerede i det nuværende system inkluderes en vis procentdel i klasserne på indskolings- og mellemtrinnet på landsbyskolerne – uden at skolerne har ekstra ressourcer at trække på. En del af forklaringen skal muligvis findes i, at der på mange årgange opereres med mindre klassekvotienter samt at personalet på de mindre skoler kender børnene på alle årgange bedre qua skolernes relativt begrænsede størrelser, både mht. fysiske rammer og samlede antal børn/voksne på matriklerne. Altså, med andre ord en mere overskuelig hverdag for de børn som har ekstra behov. Vi har erfaring med familier, der er flyttet til oplandsbyerne, fordi de har en forventning om, der her er bedre muligheder for, deres børn kan rummes. Vi oplever derfor et skyggetal i hvor mange børn, der reelt har brug for større i løbet af skolegangen, da vi på landsbyskolerne i forvejen rummer en del børn med udfordringer – udover dem, som henvises til specialområdet.

Det er bestyrelsens bekymring, at denne hårfine balance mellem den enkelte elevs trivsel og klassernes evne til at rumme dem som har anderledes behov vil kunne knække, hvis der i de enkelte nuværende klasser sker en tilbageførsel af børn med særlige behov – børn som i øvrigt ofte har været i klasserne inden de blev visiteret til specialtilbuddet. Landsbyskolerne har som udgangspunkt kun et klassetrin på hver årgang, og vil derfor i meget ringe grad kunne placere de enkelte elever i en anden gruppe, end den de allerede på et tidligere tidspunkt har været i. Der opereres ligeledes med en mindre personalegruppe, og dermed er der ikke samme mulighed for at dele børn op i forskellige grupper, som det vil være på de større skoler. Der vil derfor være stor risiko for, at de børn som "kommer tilbage" til landsbyskolerne allerede en gang har været i nøjagtig den samme gruppe, som de nu kommer tilbage til, og som de i første omgang slet ikke kunne trives i. Ligeledes står der et personale som har sendt et barn videre fordi man ikke kunne tilbyde det, der var brug for – og som nu kan stå i en situation hvor man skal tage de børn tilbage. De børn og det personale skal ikke stå i samme situation uden at noget har ændret sig (rammer, personaleressourcer, økonomi mm.) Man skal være meget varsom med at flytte børn som allerede har en klasse og et socialt fællesskab i det

nuværende tilbud, hvis man ønsker at disse børn også fremadrettet skal trives. Bemærk også, disse børn er nogen af de svageste grupper vi har i samfundet, nogen som kræver beskyttelse ud over normalen.

Desuden er landsbyskolerne karakteriseret ved at have begrænsede fysiske rammer. Der er ikke mange ekstra lokaler, ej heller mange muligheder for at placere børn som har brug for at blive skærmet i et roligt hjørne eller krog. Behovet for disse små "aflastnings" kroge er allerede nu under pres, og det bliver absolut ikke nemmere at håndtere, hvis behovet for disse kroge stiger.

Økonomi og inklusion

Selvom der lægges op til at der følger økonomi med tilbage til skolerne, så vurderer bestyrelsen ikke, at det er nok til at dække behovet. Kommer en klasse først i mistrivsel, stiger behovet for 2-lærer ordning, mellemformer og andre tiltag eksplosivt, og risikoen for at de såkaldt ressourcestærke forældre trækker deres børn ud øges markant. Vi ønsker i bestyrelsen, at der skal tilføres økonomi til at skabe de rigtige rammer før projektet går i gang, så skolerne er rustet til at rumme flere børn. Vi ønsker ligeledes, at der ved beregningen af tildeling af midler, tages højde for de små skolers manglende stordriftsfordele som nævnt tidligere – mindre personalegruppe, kun et spor på hver årgang, mindre fysiske rammer. Landsbyskolerne er mindre fleksible end de store skoler og dermed mere sårbare, når det kommer til at nytænke rammerne for skoledagen.

Hvis der fremadrettet skal inkluderes flere, er der nu mere end nogensinde brug for at de enkelte personaler og klasser kan hente sparring og udvikling på konkrete udfordringer i klasserne. Bestyrelsen ser derfor med bekymring på, at antallet af læringskonsulenter der kan sparreres med på centralt hold, allerede reduceres med virkning fra nytår.

Bestyrelsen stiller sig uforstående over for, at man fra central side ikke har set på, om den nuværende organisation på specialområdet kan effektiviseres. Bruges ressourcerne fornuftigt i nuværende tilbud, eller kan der gøres noget internt i den nuværende "special-tilbuds-organisation" som gør, at man "kører lidt længere på literen.....". Bestyrelsen mener, der med fordel kan laves en analyse af dette specifikke område, for på den måde at skabe et overblik, før end hele almen området rykkes op med roden. Måske er det muligt at hente en pulje penge fra specialområdet, til bedre at kunne gennemføre "bedre muligheder for alle", ved her at spare på almindelige omkostninger, som det gøres i alment regi. Hvis vi kigger mod Aarhus kommune, er omkostningerne pr specialelev markant lavere end i Odder, hvilket tyder på, der kan hentes økonomi fra specialområdet.

Bestyrelsens anbefaling:

Overordnet set vil bestyrelsen gerne foreslå, man gør følgende:

Behold det nuværende tilbud for de elever som benytter tilbuddet for nuværende, men begræns tilgangen til specialområdet.

Hvis man begrænser tilgangen, og samtidigt investerer i at opgradere personalets kompetencer i den nuværende folkeskole, vil skolen fremadrettet bedre kunne rumme flere børn med specialbehov – altså udover dem som allerede rummes i dag. Men det kræver, man fremadrettet tør prioritere området sådan at både mellemformer, 2-lærerordninger, alternative læringsformer og andre tiltag har plads, også økonomisk til at kunne virke, også på kommunens små skoler, hvor vi ikke oplever stordriftsfordele som dem byskolerne i højere grad kan drage nytte af. Vi ønsker økonomien skal gå forud for projektet start, og at der bliver sat midler af til mere efteruddannelse af personale indkøb af inventar til at skabe de fysiske rammer, projektet kræver samt mere ledelsestid. Det er altafgørende at der tilføres ledelse til skolerne. Ikke centralt men lokalt. Der hvor det skal fungere i dagligdagen. Flere elever og øget forældrekontakt kræver mere ledelse. Det gør ændret struktur, processer og arbejdsgange også. Ledelsen skal også sikre opfølgning og evaluering. Der er i forvejen skåret i ledelsestid, det skal som minimum tilbage, men går man ind og forventer øget inklusion, vil det kræve øget koordinering, hvilket er lig med øget tid sat af til ledelse.

Man kan ikke øge antallet af specialelever i almentilbuddet uden at investere i kompetencer og fleksibilitet, og hvis man alligevel gør det, er vi i bestyrelsen bange for at det som vindes på kort økonomisk sigt, tabes på den længere bane, både trivselsmæssigt, læringsmæssigt, på image og ved at gruppen af elever som tabes forøges betragteligt. Vi anbefaler derfor følgende konkrete tiltag:

- Sørg for at indfase tiltagene over længere tid, evt. 5 år.
- Sørg for at de enkelte skoleledere har økonomi til at efteruddanne personalet, og følg op på at det bliver gjort.
- Sørg for at inddrage forældrene, sådan at det er en opgave "vi" har, og ikke noget som bliver påduttet fra central side. Altså, skab ejerskab for forandringen i forældregruppen. Vi ønsker en klar kommunikationsplan, så personalet får hjælp til at gøre projektet spiseligt for forældregruppen. Vi ser gerne, der kommer fagfolk ind over, som kan understøtte fortælling om, hvorfor "*bedre muligheder for alle*" er den rigtige vej at gå.

I bestyrelsen har vi desuden et ønske om, der løbende skal evalueres på projekt "*bedre muligheder for alle*", så udfordringer i projektet hurtigt bliver lokaliseret, og der løbende kan tilpasses. På den måde mener vi, risikoen for at tabe børn og personale på gulvet mindskes. Vi ønsker ligeledes en plan for, hvad der sker, hvis en skole knækker under dette – hvem samler op, hvad sker der af konkrete tiltag, hvis en skole oplever elev- eller personaleflugt? Vi ønsker en plan med tiltag, der kan sættes i værk, hvis en skole bliver særligt presset.

På skolebestyrelsernes vegne,

Emilie Brink – Formand Hou Skole

Anna Rais – Formand Saksild Skole

Jacob Svendsen – Formand Hundslund Skole

Brian Henningsen – Formand Gylling Skole

Høringssvar vedrørende bedre muligheder for alle

Bestyrelsen ved Hundslund Skole

Kort introduktion

Dette høringssvar bygger i høj grad oven på det brev, vi tidligere har sendt til Udvalget for Børn og Skole. De bekymringer, vi rejste her, er således ikke blevet manet til jorden, men nærmere blevet forstærket i forbindelse med eksempelvis læsningen af kapacitetsanalysen for Hundslund Skole samt dialogmødet på Odder Rådhus sidst i november.

Vi mener desuden, at økonomi og "Bedre Muligheder for Alle" (herefter BMFA) er svært at skille ad, hvorfor dette høringssvar ligeledes er et høringssvar til økonomi-modellen.

Indledning

Trods vores bekymringer, må der ikke herske tvivl om, at vi deler ånden i BMFA. Fremadrettet vil vi derfor også gå positivt ind i dette arbejde så Hundslund Skole bliver en endnu bedre skole, og så trivlsen vokser hos den enkelte elev.

Vi gerne slå fast, at vi deler ambitionen om, at almenskolen skal kunne rumme flest mulige børn. Samtidig skal almenskolen kunne hjælpe det enkelte barn med dets udvikling både socialt og fagligt og sikre, at det enkelte barn trives. Vi mener, at trivsel er en forudsætning for udvikling. Vi mener også, at det har værdi, at et barn går i skole i sit nærmiljø.

Derfor går vi konstruktivt ind i arbejdet med Odder Kommunes nyeste strategi BMFA. Vi mener, at der er omstændigheder på Hundslund Skole, der giver gode muligheder for i højere grad at lave en skole, der kan rumme flere elever. Der er eksempelvis allerede to lærere til stede i de mange timer, klasserne har en hensigtsmæssig størrelse.

Der er imidlertid også udfordringer, der skal adresseres. De største udfordringer vi ser, har vi gjort rede for herunder.

Den decentrale tildelingsmodel

For det første mener vi, at vi både som skole, kommune og samfund laver den bedste investering, hvis vi styrer efter, hvad der er for det enkelte barns bedste. Det betyder, at i de tilfælde, hvor dette måtte være et andet tilbud end almenskolen, så skal dette tilbydes. Der er altså børn, hvis udfordringer er af en karakter, som almenskolen ikke kan imødekomme, hvorfor almenskolen ikke er det rette tilbud. Teoretisk kunne almenskolen godt rumme denne gruppe, dette vil blot kræve urealistiske investeringer.

Det er med andre ord vores opfattelse, at en skole, der giver BMFA aldrig bliver ensbetydende med "den samme skole for alle".

I vores optik er det alene fagfolk og forældre, der i et samarbejde, skal finde frem til, hvad der er til barnets bedste. Den decentrale tildelingsmodel, som udvalget netop har behandlet, og som er baggrunden for dette skriv, vækker bekymring hos os.

I modellen er der et stærkt incitament på den enkelte skole til at fastholde elever af hensyn til skolens økonomi. Taksten på 234.115 kr. pr. elev har betydning for skolens samlede økonomi, i hvert fald for en landsbyskole som Hundslund Skole, og skolelederen vil kunne komme til at stå i nogle urimelige dilemmaer.

Vi savner med andre ord både logik, fornuft og dokumentation i/for sidste del af følgende udsagn:

”Betalingen for segregering medvirker således til at give skolerne et øget incitament til inklusion og sikrer samtidig, at visitation til specialundervisning hviler på en faglig vurdering og ikke på økonomiske hensyn.”

Kilde: Udvalget for Børn og Skole - Mødelokale 1 (odder.dk)

Vurderingen af, hvorvidt et barn skal forblive i en klasse/på en skole bør ikke være op til den lokale leder. Det skal være en faglig vurdering udefra.

Vi forstår, at der skal være økonomisk balance i forhold til driften af skoler. Vi ønsker imidlertid at advare mod en silotænkning, hvor fejlslagen inklusion nok betyder et mindre udgiftspres på skoleområdet, men til gengæld vil belaste kommunens økonomi på andre områder.

Hvis en elev bliver fastholdt i almenskolen, hvor det ikke er til barnets bedste, vil det resultere i mistro og stress hos barn og familie, hvilket i sidste ende vil få store menneskelige og økonomiske konsekvenser

Se evt:

.Flere forældre opgiver job for at passe børn, der er syge eller mistrives | Indland | DR

Forældre kan få stress, når deres børn eller unge ikke trives

Kulturen i klasse

Noget af det, der ligeledes bekymrer, er hastigheden i implementeringen. Skal BMFA blive en succes, skal implementeringen ske i et tempo, hvor der er tid til, at tilpasse Hundslund Skole til den nye strategi. Endvidere skal der være tid til at forberede børnene grundigt, så både neurodivergente og neurotypiske børn er trygge og trives. Bliver processen forceret vil dette kunne føre til de ovenstående konsekvenser. Det vil desuden påvirke det miljø, der i forvejen er i klasselokalet. Fra vores hverdag ved vi, at der er sårbare elever i klasserne. Måske er de ikke på PPRs radar, men stiger stress-niveauet i klassen grundet øget uro, mere støj etc, så kan konsekvenserne være, at PPR kommer til skulle håndtere endnu flere børn, fordi nogle børn vil blive skubbet ud over kanten. Vi mener derfor, at tidsplanen, bør genovervejes, og i stedet bør defineres i samarbejde med den enkelte skole og bestyrelse, i det der er lokale forskelle.

Tilføjelse til processen

I forhold til processen savner vi en evalueringsplan, som tidligt og åbent evaluerer BMFA strategien, og giver mulighed for at korrigere løbende. Ellers bliver det for usikkert et projekt at kaste sig ud i. Da BMFA kan få store konsekvenser for det enkelte barn og den enkelte familie,

mener vi at det er essentielt at den eventuelle udrulning af BMFA er gennemarbejdet og transparent. Det er en stor opgave, som vi skal være fælles om. Derfor er det nødvendigt at alle føler en tryghed ved projektet – og ikke en usikkerhed. Det er også nødvendigt, at projektet står på et solidt fundament af viden.

Manglende baggrundsviden

I forbindelse med BMFA er der søgt inspiration i Syddjurs Kommune. Følgende citat stammer fra Daniel Maagard Larsen, der fra 2016-24 var socialrådgiver og familierådgiver i netop Syddjurs Kommune. Han har derfor et indgående kendskab til konsekvenser af indsatsen i Syddjurs Kommune, som Odder Kommune som nævnt har søgt inspiration hos.

Mange børn er gået fra at have ADHD eller autisme til også at få stress, belastningsreaktioner og i nogle tilfælde også traumer i forløb med mislykket inklusion og stigende skolevægring.

»Og det gør det hele langt mere kompliceret,« siger han.

Derudover har han set mange tilfælde, hvor forløbene også får store konsekvenser for forældrene, der eksempelvis bliver skilt, mister deres arbejde eller selv går ned med stress”.

Kilde: Familiebehandler har set inklusionens skyggesider: »Vi trænger til en diskussion af, hvad der er rimeligt« - skolemonitor.dk

Eller som en tidligere skolebestyrelsesformand i Syddjurs Kommune, vi har været kontakt med, udtrykker det:

“Personligt ville jeg holde mig langt væk fra Syddjurs og deres newspeak på dette område”

Til dialogmødet blev der ikke redegjort for, hvad læring fra Syddjurs Kommune er eller hvorfor, OK har søgt inspiration netop her. Udover at der er demografiske og geografiske lighedspunkter med Odder Kommune. Det har Skanderborg, Middelfart, Norddjurs og Hedensted også. Så vi savner argumentation for, hvorfor valget faldt på Syddjurs Kommune.

Vi savner desuden, at udvalget forhørte sig hos flere interessenter, der kender Syddjurs Kommune. Hvad mener forældrene, hvad mener eksempelvis Autisforeningen eller ADHD-foreningen, - hvad med lærerne? Vi mener ikke, at man får et brugbart billede af fordele og ulemper ved en given strategi, ved blot at forhøre sig hos strategiens bagmand samt de, der implementerer.

Et stærkere fundament

Vi mener, at Odder kommune skal fortage en stærkere analyse af og bud på, hvad der skal til, for at BMFA får den ønskede effekt. Vi anerkender, at Odder Kommune ikke skal detaljstyre, hvilke initiativer, der bliver iværksat på den enkelte skole. Naturligvis er der lokale forskelle etc.

Vi savner imidlertid rammen om BMFA bliver tydeligere, i stedet for at det bliver op til den enkelte skole at finde en vej frem – i en tid, hvor skolerne i forvejen er økonomisk udfordrede.

Der er med andre ord brug for et stillads, der kan støtte Hundslund Skole i processen. Eksempelvis en stærkere tilstedeværelse fra PPR. Ja, der er beskrevet, at PPR skal foretage færre PPV'er, men det er os bekendt ikke beskrevet, hvor mange ressourcer det vil frigive. En del af de PPV'er, der i dag bliver foretaget er i den forbindelse lovpligtige.

Investeringer er en forudsætning

Vi ønsker, at BMFA reelt munder ud i det, titlen siger: Bedre muligheder for alle. Dette kan ikke alene ske ved at "tilrettelægge lokale læringsmiljøer, der i tilstrækkelig grad tilgodeser behovene hos alle deres elever, herunder også de elever der visiteres tilbage til distriktsskolen."

Kilde: Udvalget for Børn og Skole - Mødelokale 1 (odder.dk)

Tilrettelæggelse er ikke tilstrækkeligt. Det er også nødvendigt med investeringer, herunder:

- Lærerne skal have et kompetenceløft
- Der skal være lettere adgang til specialpædagogisk viden, eksempelvis i form af PPR
- Indretning af klasselokalerne, således at der er ordentlig lydisolering, bedre indeklima og færre lugte, så sensitive og neurodiverse børn rent fysisk kan opholde sig i dem, uden at blive belastede
- Særligt indrettede områder som børn kan trække sig til, når de har behov for det

På Hundslund Skole vil vi gøre alt, hvad vi kan for gennem nytænkning og kreativitet at imødekomme ovenstående, men at tro at dette kan lykkes uden en økonomisk investering er i vores optik naivt. Vi vil gøre, hvad vi kan for at bruge de fysiske rammer, der er optimalt.

Kapacitetsanalysen er et særdeles brugbart værktøj og et godt initiativ fra udvalgets side. Analysen gør opmærksom på alle de muligheder, Hundslund Skole rummer. Den viser imidlertid også, at der er mangler. Eksempelvis i forhold til støjdæmpende lofter og pladsmangel. Dette understreger, at der er brug for renovering.

Afrunding

Der er brug for at gentænke og revitalisere skoleområdet samt at have blik for de ressourcer dette måtte kræve og arbejde helhjertet med BFMA

Bliver indsatsen halvhjertet, kan dette få negative konsekvenser og skabe uro og usikkerhed blandt elever, skoler, forældre og lærere. En dårlig implementering vil således kunne resultere i øgede udgifter til personale. Det er samtidig nødvendigt at gøre tingene i den rigtige rækkefølge. Pengene skal kort sagt ikke følge barnet. De skal komme langt tidligere, så der kan ske investeringer.

Vi ved godt, at økonomien udgør en udfordring i Odder Kommune. Vi ved også, at vi måske kan bruge pengene klogere end i dag, og at vi ved at tænke på tværs og anderledes end i dag, kan finde løsninger og tiltag, der skaber inklusion uden det belaster skolens og kommunens økonomi.

En forudsætning for det er imidlertid, at fundamentet for implementeringen af BMFA er på plads, og at den ikke bliver forceret. Dette vil samtidig skabe de bedste forudsætninger for, at den konstruktive samtale har de bedste kår.

Høringssvar vedrørende "Bedre muligheder for Alle"

Udarbejdet af MED-udvalgene ved landsbyskolerne i Gylling, Hou, Hundslund og Saksild

Til Kommunalbestyrelsen i Odder Kommune

Vi i MED-udvalgene har gennemgået høringsmaterialet og ønsker at bidrage med vores vurdering af udfordringer, muligheder og forslag til de seks beslutningspunkter i "Bedre muligheder for Alle". Vores bemærkninger tager afsæt i erfaringer fra tidligere tiltag samt konkrete bekymringer og potentialer i den foreslåede model.

---

1. Styrkelse af almenområdet

Udfordringer:

- Børnekulturen i almenområdet kræver i dag mange individuelle hensyn. De nuværende ressourcer er i forvejen knappe. At inkludere flere elever med særlige behov kan påvirke trivsel og faglighed for mange børn.
- Erfaringer fra tidligere forsøg viser, at uden tilstrækkelige ressourcer og tid fører det til overbelastning af medarbejdere og klassekammeraterne
- Risiko for øget elevflugt til private skoler, hvis inklusion ikke fungerer.

Muligheder:

- Co-teaching, fleksible læringsmiljøer og tolærerordninger kan skabe inkluderende undervisning og styrke trivsel.
- Bedre inddragelse af tværprofessionelle teams og videndeling kan understøtte udviklingen af inkluderende miljøer.
- Nytænkning af læringsformer, læringsrum og pædagogiske metoder kan gøre almenområdet mere robust og tiltrækkende for både elever og lærere.

Forslag:

- Tilføj flere lærere og pædagoger til almenområdet og skab tid til forberedelse og teamsamarbejde.
  - Giv skolerne mulighed for at tilpasse læringsmiljøer lokalt, fx ved at afsætte midler til fysiske læringsrum og holddeling.
  - Etabler et kompetenceudviklingsforløb for alt personale med fokus på inkluderende praksis.
  - Sikr tilstrækkelig understøttelse af personalet i form af ledelse og sparringsmuligheder.
-

2. Styrkelse af forældresamarbejdet

Udfordringer:

- Tiden og ressourcerne til at styrke forældresamarbejdet er begrænsede.
- Manglende forståelse fra forældre til både "almene" elever og elever, der kræver ekstra støtte, kan føre til konflikter.
- Risiko for, at forældre vælger privatskoler, hvis de oplever et utilfredsstillende samarbejde.

Muligheder:

- Styrket samarbejde med forældre kan bidrage til mere robuste fællesskaber og en bedre forståelse for skolens arbejde.
- Fokus på værdier som gensidig anerkendelse og forventningsafstemning kan skabe mere inkluderende miljøer.

Forslag:

- Styrk kommunikationen til forældre om skolens målsætninger og muligheder for at lave skole for alle jf. Børne- og ungepolitikken.
  - BUF understøtter kommunale arrangementer om forældreskabet og støtter familier med særlige behov, f.eks. gennem kurser og mentorordninger.
  - Den tværkommunale sammenhængskraft understøttes af tydelig politisk opbakning.
-

3. Central understøttelse af forandringsprocessen

Udfordringer:

- Manglende tid og ressourcer til ledelse og medarbejdere skaber usikkerhed om implementeringen.
- Tidligere erfaringer viser, at mangelfuld central støtte kan føre til uensartet kvalitet og medarbejderflugt.
- Nedgang i økonomien under indfasningen bekymrer og demotiverer.

Muligheder:

- Tværprofessionelle teams kan fungere som en stærk støtte til lærerne og styrke fællesskaber.
- En central strategi for forandring kan sikre, at alle skoler er på samme spor og får den nødvendige støtte.
- Tidlig inddragelse af medarbejdere i beslutningsprocesser kan sikre mere bæredygtige løsninger.

Forslag:

- Reetabler læringskonsulentteamet og øg ressourcerne til PPR, så de kan støtte fællesskaberne tættere på.
- Skab en klar implementeringsplan med midler til at styrke de fysiske rammer og medarbejderkompetencer.
- Indfør faste tværfaglige sparringsmøder lokalt for at sikre en glidende implementering.

---

4. BUF's kerneydelser rettet mod fællesskaber

Udfordringer:

- Den nuværende belastning af PPR gør det svært at prioritere arbejdet med fællesskaber.
- Frygt for, at fokus på fællesskaber kan ske på bekostning af individuelle elevers behov.

Muligheder:

- En større tilstedeværelse af PPR i hverdagen kan give lærere og pædagoger mere tid og støtte.
- Gentænkning af PPR's arbejdsmetoder kan frigøre tid til praksisnær støtte frem for administrative opgaver.

Forslag:

- Reducér antallet af PPV'er ved at justere kravene til vurderinger og prioritér praksisnær støtte.
- Etabler tværprofessionelle teams under skoleledelse med deltagelse af PPR medarbejdere og andre specialister tilknyttet skolerne.
- Gør kompetenceudvikling til et løbende fokusområde for både PPR og skolens personale.

---

5. Justering af kapaciteten i specialklasser

Udfordringer:

- Flere elever fra specialklasser, der integreres i almenområdet, kan føre til overbelastning og påvirke trivsel for både lærere og elever.
- Der er bekymring for, at elever med særlige behov ikke får tilstrækkelig støtte i almenklasserne.

Muligheder:

- En mere balanceret brug af specialklasser kan frigøre ressourcer til almenområdet.
- Kompetencer fra specialområdet kan bringes i spil som støtte i almenklasserne.

Forslag:

- Evaluer løbende effekterne af reduceret kapacitet og justér, hvor det er nødvendigt.
  - Involver specialklassemedarbejdere som vejledere og co-teachere i almenområdet.
  - Prioritér klare kriterier og gennemsigtighed i visitationsprocessen for specialklasser.
  - Effektiviser den nuværende organisering af specialklasserne.
-

6. Udslusning af elever fra specialklasser

Udfordringer:

- Udslusning kan skabe utryghed, faglige udfordringer og føre til skolevægning, hvis det ikke sker med tilstrækkelig støtte.
- Hvis udslusning fører til skolevægning, kan det resultere i ekstra udgifter til tabt arbejdsfortjeneste til forældre.
- Frygt for, at udslusede elever belaster almenklasserne og påvirker andre elever negativt.
- Der kan være risiko for "opbevaring" mere end reel vellykket inklusion med deltagelse i fællesskaberne

Muligheder:

- Udslusning kan styrk selvstændigheden og fællesskabsfølelsen for eleverne, hvis det håndteres korrekt.
- Samarbejde mellem PPR, specialklasser og almenområdet kan sikre en glidende overgang.

Forslag:

- Udarbejd individuelle planer for alle udslusede elever og følg op med løbende sparring.
- Indfør mentorordninger for udslusede elever som en del af skolernes støttefunktioner.
- Prioritér inddragelse af lærere og forældre i revisitationsprocessen for at sikre opbakning og begræns udslusning til de tilfælde, hvor man vurderer, at det kan ske med succes.
- Overvej, om implementeringen kun i meget lille grad skal medføre, at specialklasseelever sendes tilbage i almenområdet.

Afsluttende bemærkninger

Vi støtter intentionerne i "Bedre muligheder for Alle", men understreger behovet for tilstrækkelige ressourcer og en realistisk implementeringsplan. Udslusning af elever er det, der bekymrer elever og personale allermost. Derfor anbefaler vi, at BMA indføres "ved naturlig afgang." Dvs. at reduktionen af specialklassepladser sker naturligt, når elever forlader folkeskolen. Samtidig strammes visitationen op.

Kun med tydelig planlægning og inddragelse af medarbejdere, elever og forældre kan målene realiseres uden at skabe utilsigtede negative konsekvenser.

Venlig hilsen,
MED-udvalgene

Hørings svar ifm. 'Bedre Muligheder for Alle'

Skolebestyrelsen ved Parkvejens Skole og Odder Ungdomsskole

Dato:

6. december 2024

Skolebestyrelsen ved Parkvejens Skole og Odder Ungdomsskole fremsender hermed hørings svar i forbindelse med ovenstående påtænkte politiske initiativ.

Baggrunden for hørings svaret er, ud over de alment tilgængelige oplysninger, oplysninger fra dialogmøde med forældre til børn i specialklasserne af 13.11.24, dialogmøde med skolebestyrelsen på Vestskolen og Parkvejens skole v. Henrik Schou 18.11.24 samt dialogmøde med politikerne fra Børn- og Skoleudvalget 21.11.24. Desuden er der beskeder fra forældre til berørte børn.

I udgangspunktet er vi enige i den politiske vision omkring øget inklusion på almenområdet for dermed at øge alle børns muligheder for at være en del af så mange fællesskaber som muligt.

Vi har følgende bekymringer:

- Vi ser at forudsætningen for, at det kan lykkes at få flere børn til at trives og lære i de almene fællesskaber, er, at rammerne for de almene fællesskaber ændres. Dette skal ske *forud(!)* for at børnene med særlige behov vil kunne inkluderes. De nuværende rammer på almenområdet er præget af mange børn, uro, skiftende lærere, vikarer og andet, som skaber en daglig uro, som børn med særlige behov ikke kan rumme. Forudsætningen for, at disse børn - mange af dem med dårlige erfaringer fra det nære almene skolemiljø - kan trives, er derfor, at der sikres ændrede rammer forud for visiteringen. Forældrene beretter, at deres børn har behov for ro og stabilitet - krav, som det nuværende almenområde ikke kan tilgodese i tilstrækkelig grad. Bemærk i den forbindelse, at der er konkret erfaringsbaseret viden om, at børnene, der pt er visiteret til specialtilbud, tidligere mistrivedes i rammerne på almenområdet. De fleste børn er i mange år forsøgt inkluderet i almenområdet forud for nuværende placering i et specialiseret tilbud. Hvordan vil man sikre stabiliteten, roen, trygheden, forudsigeligheden i de tilbud, som børnene skal indgå i? Dette vil kræve, at man udvikler de nye tilbud samtidig med at børnene er i de nuværende specialklasser, hvilket vil have en økonomisk omkostning, som det ikke fremkommer, at der er budgetteret med? Vores bekymring er derfor, at hvis rammerne ikke ændres forud for forsøg på øget inkludering, vil det i sidste ende medføre øget tilgang til specialområdet, da det kan blive meget svært at fastholde de børn, man allerede inkluderer på det almene område, og de børn der kæmper med f.eks. ordblindhed og andre udfordringer.
- Visionen om at skabe et mere inkluderende niveau kræver en organisationsændring, som berører langt flere end børn og forældre på skoleområdet i Odder Kommune. Politikerne medgiver på dialogmøde 21.11.24, at der er tale om en supertanker, der skal skifte kurs. Er der i Odder Kommune på nuværende tidspunkt de ressourcer, det må kræve at gennemføre en sådan organisationsændring? Her tænker vi på:
  - Er der tilstrækkelig økonomisk kapacitet til den investering, som en organisationsændring vil kræve - ud over økonomi til at sikre rammerne forud for visitering tilbage til almenområdet?
  - Er der tilstrækkelig opbakning fra diverse interessenter? Her tænkes særligt på børn og forældre på både almen- og specialområdet samt lærere, pædagoger og andre fagfolk. I den forbindelse ønsker vi at fremhæve, at VIVE ([Viden om traumebevidste tilgange i indsatser til socialt udsatte, s.9](#)) f.eks. har fastslået, at det at have været i et system, hvor man ikke har oplevet sig set, hørt og forstået kan medføre udvikling af traumer. Flere forældre fortalte på dialogmødet og i øvrige henvendelser om et årelangt, opslidende forløb for at få deres børns særlige behov dokumenteret. Denne dokumentation er forudsætningen for, at de efterfølgende kan få det rigtige tilbud. Nogle af de berørte forældre kan således med stor sandsynlighed være traumatiseret med baggrund i

- nuværende forløb, hvis man skeler til VIVEs rapport, og de sidder dermed med angst for traumatisering, hvilke ikke er foreneligt med den opbakning, som kræves fra disse forældre.
- Er der tilstrækkelig ledelsesmæssig kapacitet til at understøtte processen på flere ledelsesniveauer?
  - Er der tilstrækkelig tidsmæssige ressourcer til at sikre de inddragende processer, som en sådan implementeringsproces kræver?
- På dialogmødet med forældrene til børn med særlige behov 13.11 (som i øvrigt ikke blev oplevet som et dialogmøde, men mere som en fremlæggelse med mulighed for spørgsmål) blev det fremlagt som om, at dette initiativ primært var begrundet i ønsket om en politisk vision. I forhold til de fremlagte pointer (jf. slides fra mødet), har vi følgende kommentarer
    - Det fremhæves som et argument for at øge inklusionen, at for få børn, der har gået i specialklasse, gennemfører en afgangseksamen. I den forbindelse vil vi henlede jeres opmærksomhed på, at der også kan være strukturelle årsager hertil - f.eks. giver specialklasserne på Parkvejens Skole ikke mulighed for aflæggelse af den praktisk-musiske prøve i 8. klasse. Eleverne får i stedet en udtalelse, men denne kan ikke stå i stedet for en prøve. Uden prøven har de ikke en fuld afgangseksamen. Man kunne også undersøge i hvor høj grad de forskellige former for dispensationer og hjælpemidler i forbindelse med eksamener benyttes, så børnene er i stand til at tage de dele af eksamenerne, som er der mulighed for på Parkvejens skole. En mindre indgribende løsning på denne udfordring kunne således være at afsøge rammernes muligheder for at tage en afgangsprøve i de nuværende specialklasser.
    - Det fremhæves, at elever, der har gået i specialklasse, har en markant lavere selvforsørgelsesgrad end børn, der ikke har gået i specialklasse, når man måler 10 år efter de forlader skolen. Vi ser en kompleksitet her; børnenes særlige behov, deres oplevelse med sociale fællesskaber livet igennem, arbejdsmarkedets krav og behov, ungdomsuddannelserne med videre. Hvilken sammenhæng der er præcis med at gå i specialklasse og efterfølgende beskæftigelsesgrad vides ikke.
    - Forældrene til børn på specialområdet spørger, hvordan fællesskab defineres i børne- og ungepolitikken. De spørger fordi de oplever, at deres børn, efter placering i specialtilbud, netop er i stand til at indgå i for dem, tilfredsstillende fællesskaber. Forældrene understreger, at deres børn ikke forbinder de nære, almene fællesskaber - nabolaget, skolen, fritidsklubben - med fællesskab og tryghed. Initiativet vil derfor for nogle (mange)børn betyde, at de mister kontakt til fællesskaber, de trives i.

Alt i alt kan det derfor opleves som om, at man har forsøgt at argumentere med meget løse argumenter for en af økonomiske årsager nødvendig omstilling, som man kan frygte allerede nu har haft betydning for forældrenes opbakning og tillid til BMA. Skal BMA blive en succes, ser vi, at der mangler en klar, tydelig og gennemsigtig implementeringsplan, som alle interessenter kan følge og finde tryghed i.
  - Hvordan spiller BMA sammen med øvrige politiske tilgange på området? Her tænkes f.eks. på den kommende uddannelsesreforms muligheder for at tilbyde 9. klasse over 2 år. Vil denne mulighed også kunne være en del af løsningen, som kan have betydning for udformningen af de nuværende ændringer?
  - Det er ikke på nuværende tidspunkt taget stilling til evaluering af forløbet. En tæt og løbende evaluering vurderes essentiel i forhold til at kunne justere implementeringen efter de konkrete udfordringer og behov, der vil vise i forløbet.
  - Vi er bekymrede for det faglige niveau hos medarbejderne fremadrettet. Hvordan sikres det rette kompetenceniveau for de medarbejdere, der skal stå med opgaven? Hvordan vil der i forløbet blive arbejdet for, at de medarbejdere, der lige nu løfter specialundervisningen, fortsat ønsker at løfte opgaven, når rammerne ændres så markant? Hvad med medarbejdere, der arbejder på det almene område - har de kompetencer og motivation for opgaven?

- Vi savner viden om, hvordan den nye model vil sikre, at børnenes særlige behov, som de er beskrevet, tilgodeses?
- Vi savner den faglige begrundelse for initiativet. Hvad er de faglige pointer, der bakker op om BMA? Evalueringer, forskning, faglige teorier?
- Vi er bekymrede for, hvordan man vil visitere børn tilbage fra specialområdet. Nuværende praksis i Odder medfører god mulighed for de børn, der vurderes at kunne begå sig i særlige rammer på almenområdet, til at gøre dette i form af "praktikker" i almenklasser. Desuden sker der årlig revurdering af børnenes behov, hvor det må antages, at der ikke re-visitere børn, der ikke længere har behov for specialiserede tilbud (det vil både være dumt og dyrt). Således kan man frygte, at de børn, der forsøges tilbagevisiteret til almenområdet, er børn, som reelt har behov for et specialiseret tilbud, men som muligvis pt. har det bedre end på visiteringstidspunktet - grundet det specialiserede tilbud og ikke grundet et ændret funktionsniveau.
- Hvad med børn og forældre på det almene område? Hvor stor rummelighed, forståelse og fleksibilitet kan man forvente af "almindelige" børn, der jo også har deres behov og udfordringer - alene fordi de er børn? Flere forældre beretter om børn, som får psykiske udfordringer og ulyst til at gå i skole, fordi de tager et stort ansvar for fællesskabet i klasserne. Man kunne frygte, at disse børn fremadrettet ikke indskrives eller færdiggøre deres grundskole i folkeskolen.
- Dele af almenområdet er på nuværende tidspunkt præget af store klasser, hvor dygtige lærere kæmper med at nå rundt omkring alle elever i en klasse. Er det realistisk, at BMA vil kunne ændre væsentligt på klassestørrelserne ud fra de nuværende beregninger - også når man tænker på, at der er tale om mange skoler, som skal modtage enkelte børn?
- Tidligere erfaringer med tildeling til plusklasser, hvor vi har oplevet, at den økonomiske tildeling er faldet fra år til år, giver os en utryghed og bekymring i forhold til, om det samme vil være tilfældet med BMA.

I øvrigt:

- Hvis man ønsker at give alle børn mulighed for at deltage i alle fællesskaber, hvad påtænkes der så af initiativer på fritidsområdet? Nogle forældre beretter pt om, at deres børn netop kan begå sig i de almene fællesskaber i fritiden, fordi de ikke er overbelastede efter en dag i skolen.
- Hvis man i stedet for at se isoleret på økonomien for skoleområdet kiggede på det større billede; hvilken betydning har det så, at flere børn i de senere år er visiteret til specialtilbud? Hvilken betydning har det haft for de samlede udgifter på området - herunder øvrige familieindsatser/behandlinger og tabt arbejdsfortjeneste? Og hvilken betydning har det haft, når vi også kigger på øvrige områder, som anden offentlig forsørgelse og beskæftigelsesrettede indsatser for forældrene?
- Hvilken betydning har det, at der i det seneste år faktisk ikke er sket en øgning i visitationen til specialundervisningen? De 11 pladser på Ålykkecentret er jo børn, der naturligt er kommet en udgift til, fordi de ikke tidligere - helt ulovligt - ikke har modtaget et relevant tilbud.

Man kunne have lyst til at spørge om, hvorvidt det, politikerne ønsker, ikke er det, vi har i dag? Hvor børn, der har brug for særlig støtte, visiteres hertil, opnår større trivsel og læring og herefter roligt og under særlige aftaler mellem parterne sikres en rolig overgang til almenområdet?

Skal man starte denne omorganisering er det derfor vores håb, at man vil se det som en investering i fremtidens skole; tilføre de økonomiske midler forud for at børnene visiteres, så rammerne kan skabes - både kompetencemæssigt og fysisk og accepterer, at kompetenceløft er en præmis for succes.

Og så herefter ikke re-visitere de børn, der pt. trives i de specialiserede tilbud, men arbejde med de børn, der endnu ikke er i skolen.

Hørings svar ifm. 'Bedre Muligheder for Alle'

MED-udvalg ved Parkvejens Skole og Odder Ungdomsskole

Dato:

6. december 2024

Hermed fremsendes høringssvar fra det lokale MED-udvalg ved Parkvejens Skole og Odder Ungdomsskole ifm. sagen 'Bedre Muligheder for Alle'.

LMU Parkvejens Skole og Odder Ungdomsskole ser frem til samarbejdet om at udvikle både almenområdet og specialområdet i Odder Kommune, og vi ser som organisation mange muligheder og bekymringer i sagsfremstillingen 'Bedre Muligheder for Alle'.

Vi ser, at vi i høj grad lykkes med at drive folkeskole for en bred mangfoldighed af elever og at vi laver en god arbejdsplads, hvor den enkelte medarbejder har mulighed for at udfolde og udvikle sig. Vi ser dog også tilbage på en tid med mange ledesskift og skift i nationalpolitiske vinde, som har gjort udviklingen svær lokalt på Parkvejens Skole og i Odder Ungdomsskole.

Med ønsket om en konstruktiv proces i arbejdet med at udvikle skoleområdet i Odder Kommune, har vi i det lokale MED-udvalg forholdt os til høringsbrevet oplyste seks temaer.

Sammenfattende har MED-udvalget ved Parkvejens Skole og Odder Ungdomsskole identificeret følgende hovedtemaer, hvilke alle uddybes yderligere nedenfor.

- 'Plusklasser' / Lokale mellemformer er vejen frem i arbejdet med et styrket almenområde.
- De fysiske læringsmiljøer skal kunne rumme flere elever med særlige behov/specialbehov.
- CO-teaching og tid til fælles planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningen er en forudsætning for at skabe trygge og stærke læringsmiljøer for både børn og medarbejdere.
- At skabe og prioritere den rette mængde tid til skole-hjem samarbejdet bliver afgørende for konkretisering og efterlevelse af de fire værdier for samarbejdet med forældre.
- At der skabes et kommunalt videnscenter for arbejdet med inklusion, hvor arbejdet kan foregå helt tæt på praksis.
- At der tages højde for en øget kompleksitet i fritidspædagogikken i de kommunale SFO'er.
- Fortsat fokus på erfaringer fra 'Inklusion og Mestring', hvor der med fordel kan tilføjes et fritidspædagogisk blik.
- Et PPR og BUF tættere på hverdagens praksis og tænkning i dagtilbud og skole, hvor der tænkes mere i helheder.
- Systematisk supervision af pædagogisk personale og skoleledelser.
- Bedre muligheder i arbejdet med at forstå diagnoser og udviklingsforstyrrelser, sådan at der kan skabes reelle deltagelsesmuligheder for alle børn.
- At vi i fællesskab stiller skarpt på mulighederne for at justere visitations- og udslningsprocesser til og fra specialtilbud, hvilket vil give bedre muligheder for at skabe flow i sagsforløb vedr. børn og familier i de specialiserede tilbud.
- Fokus på at styrke overgangen fra dagtilbud til skole.
- Tid og understøttelse til arbejdet med udslning og udvikling af lokale tilbud.

1: Almenområdet skal styrkes, så de fleste børn kan blive i folkeskolens fællesskaber

Erfaringer fra arbejdet med 'Plusklasser'/lokale mellemformer har vist, at der på almenområdet kan skabes stærke klassefællesskaber hvor der kan rummes og arbejdes med elever med/i forskellige vanskeligheder/udfordringer. Med Plusklasserne og det sideløbende arbejde ifm. kompetenceopbygningen 'Inklusion og Mestring' er der lagt et godt fundament for at styrke almenområdet muligheder for en god inklusion, samt i arbejdet med at skabe en organisering der bygger på en stærkere faglighed i arbejdet med mangfoldige fællesskaber, hvor der er både et individfokus og et stort fokus på fællesskabet. Erfaring fra 'Plusklasserne' er, at en stærk kerne af elever, der kan drive

fællesskabet med hensigtsmæssige strategier, er vigtig. Ligeledes er klassekvotient i den almene klasse vigtig, da mange elever i special selv fortæller, at støj og antal af elever kan være afgørende for inklusion og deres lyst/muligheder for at kunne indgå, vil være optimale.

For at kunne lykkes med en øget inklusionsopgave på almenområdet peger MED-udvalget på, at der skal være en opmærksomhed på lokaler og de fysiske (lærings)miljøer der er til rådighed til differentiering, holddeling og afskærmning.

I styrkelsen af almenområdets udvikling, hen mod en styrkelse af mulighederne for flere i fællesskaberne, ser vi, at der skal være et klart fokus på kompetenceopbygning af lærere og pædagoger, fokus på at muliggøre og sikre en god anvendelse af ressourcerne til co-teaching og etablering af samarbejde med interne vejledere.

Vi ser det som særligt vigtigt, at der prioriteres tid og ressourcer på kompetenceopbygningen ift. principper for co-teaching, samt at der skabes de nødvendige rammer for arbejdet med at planlægge, gennemføre og efterbehandle undervisningen, sådan at der i de enkelte teams omkring klasser og børn skabes de bedste forudsætninger for at de fagprofessionelle kan gøre brug af ressourcerne.

Ligeledes vil en øget fokus på co-teaching og rammerne for at planlægge, gennemføre og efterbehandle undervisningen kalde på, at der skabes gode vilkår for teamets arbejdet med at inddrage forældre. Vi ved at stærke børnefællesskaber skabes gennem tillid til skolens voksne, som derfor skal have de rette betingelser for at kunne gøre et godt, solidt og inddragende skole-hjem samarbejde. Her bliver det afgørende, at der i de enkelte teams er tid til at prioritere skole-hjem samarbejdet, da der alt andet lige vil komme et øget pres fra forældre, når der skal skabes bredere fællesskaber, hvor der er en øget mangfoldighed blandt eleverne.

Kvalificerede voksne er nøglen til at løfte inklusionsopgaven på almenområdet. Det bliver derfor vigtigt, at der i Odder Kommunes skolevæsen tænkes på, hvordan man sikre en god tilknytning til kerneopgaven, og hvordan man i højere grad end nu kan søge sparring og udvikling gennem eksempelvis et kommunalt videntcenter, eller en videreudvikling af allerede kendte og gode strukturer fra Parkvejens Skoles Pædagogiske Læringscenter. Her kunne der bl.a. udvikles på at sende specialpædagogiske kompetencer ud til andre skoler i kommunen, samt sikre en fastholdelse af dygtige og kvalificerede medarbejdere.

Det bliver ligeledes afgørende, at der skabes et fokus på skole og SFO, da fællesskaberne skal give flere muligheder i et tidsrum der lyder fra 6.30-17.00.

2: Forældresamarbejdet styrkes og forankres i fire værdier

Et styrket forældresamarbejde der bygger på tydelige værdier bifaldes. At der skabes en tydelig kobling mellem forventninger og krav, samt at der skabes en konsensus om Odder Kommunes serviceniveau, ser vi som et klart positivt tiltag i arbejdet med at skabe bedre muligheder for alle.

Ved Parkvejens Skole har vi med oprettelsen af Skole- og Familieenheden set, at der kan skabes bedre muligheder for det enkelte barn, når der mellem skole og BUF tænkes helhedsorienteret, og at der samstemmes mellem skoletilbud og familiebehandling. Her lykkes skole og familie i fællesskab, da der er en tydelig prioritering af et tæt samarbejde mellem skole, BUF og hjem.

3: Central understøttelse af forandringsprocessen og

4: PPR's kerneydelse skal i højere grad rettes mod understøttelse af fællesskaberne i folkeskolen

Over årene er der lavet et godt stykke arbejdet ift. 'Inklusion og Mestring' samt ift. arbejdet med at have stærke Professionelle Læringsfællesskaber. Dette arbejde bliver vigtigt fortsat at understøtte, sådan at det pædagogiske personale fortsat har muligheder for at blive styrket i planlægningen, gennemførelsen og efterbehandlingen af undervisningen og andre pædagogiske aktiviteter. Dette gælder både for den undervisningsmæssige del i skoletiden, men også for det pædagogiske personale i vores SFO'er og Klubtilbud, hvor der alt andet lige også skal ske en kompetenceudvikling ift. at kunne skabe bedre muligheder for alle – her i den forældrebetalt fritidsdel.

Ved Parkvejens Skole og Odder Ungdomsskole ser vi, at vi står på et stærkt fælles fundament, men vi ser også, at vi i vores daglig virke vil have behov for en central understøttelse i form af et videntcenter, eller et styrket PPR der er tættere på det pædagogiske arbejde i hverdagen, og hvor der kan ydes en højere grad af sparring i den lokale praksis. Der kunne med fordel overvejes, om der kunne være en bedre ressourceudnyttelse ved at forankre PPR under

forvaltning af skole og dagtilbud, eller om der skulle være en tydeligere fordeling af betjeningsmuligheder fra PPR i Odder Kommune. Man kunne med fordel undersøge mulighederne for andre fagligheder i PPR end psykologer, for derved at overveje fagligheder der har bedre forudsætninger for at udøve co-teaching helt ude ved eleverne i de enkelte klasser samt muligheder for at styrke skole-hjem samarbejdet. Andre fagligheder kunne være deltagende i teamets arbejde med planlægning og efterbehandling af undervisningen eller aktiviteten i SFO, hvilket vil styrke det lokale arbejde i teams/Professionelle Læringsfællesskaber.

At styrke en central understøttelse ved at undersøge mulighederne for et styrket PPR kunne bidrage til udviklingen af både almenområdet, samt til udviklingen af at styrke eksisterende og kommende specialområde i Odder Kommune. Her kunne der med fordel udvikles på en langt højere grad af systematiseret supervision af det pædagogiske personale og skoleledelser, da en forandringsproces alt andet lige vil bibringe en øget kompleksitet i hverdagen i skolerne og i SFO'erne.

Kompleksiteten vil uden tvivl blive øget i almindelen, og der vil derfor også være et øget behov for understøttelse i forståelsen af diagnoser og andre udviklingsforstyrrelser, samt i arbejdet med at skabe et så bredt syn på deltagelsesmuligheder, som muligt. Samtidig med denne øgning af kompleksiteten, vil der dog stadig være den samme målsætning for de enkelte klasser og elever i skolerne og SFO'erne, nemlig at de skal blive så dygtige som de kan, og at der for de enkelte fag fortsat vil og skal være slutmål. Derfor bliver den kontinuerlige understøttelse nødvendig, sådan at den enkelte medarbejder ikke kommer til at stå alene i at drive disse udviklings- og forandringsprocesser.

5: Kapaciteten i specialklasserne justeres

Der skal ske en naturlig tilpasning og justeringen af kapaciteten på specialområdet, hvilket vi ved Parkvejens Skole og Odder Ungdomsskole naturligvis vil indgå i på en konstruktiv måde.

Specialundervisningsområdet har over de seneste år været presset af forskellige årsager. Flere elever er blevet visiteret, visitationerne er pågået under mere ustrukturerede forhold, hvilket har presset specialklasser og teams, da der ikke har været et naturligt flow i arbejdet med specialklassefællesskaberne qua disse behov og ustrukturerede forhold. Dog er vi lykkedes med at modtage elever og deres familier, og der er i langt de fleste skabt en fornyet tro på en god skolegang, hvor hverdagen igen kan være en stabil grobund for den enkelt elevs faglige og trivselsmæssige udvikling.

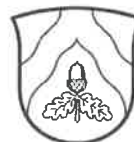
Presset på specialundervisningsområdet skyldes også andre faktorer, end et øget visitationsniveau. Der har ved flere centrale ledelsesposter været en stor udskiftning over de seneste år, hvorfor der over en periode ej heller har været den nødvendige kontinuitet i ledelsen til den nødvendige udvikling af eksisterende tilbud. Her ses dog at der for nuværende er ved at blive skabt mere stabilitet, sådan at der over den kommende tid vil være flere åbenlyse muligheder i arbejdet med at lave kapacitetsjusteringer og kvalitetsudviklende tiltag, uagtet om sagen 'Bedre Muligheder for Alle' vedtages, eller om der skal tænkes i andre veje i arbejdet med at bringe skoleområdet tilbage i balance i Odder Kommune.

Såfremt der med beslutning om 'Bedre Muligheder for Alle' skal omplaceres medarbejdere, bør dette ske på et oplyst, sagligt og ordentligt grundlag, og vi finder det yderst vigtig, at der laves processer der lever op til Odder Kommunes personalepolitiske værdiregelsæt, samt at den enkelte medarbejders kompetencer og personlige præferencer i videst muligt omfang tages med i betragtning ved mulige omplaceringer eller ved anden anvendelse af kompetencer.

6: Elever, som modtager undervisning i specialklasserne, har deres skolegang på folkeskolerne, hvis de vurderes egnet til udslusning

På skole- og dagtilbudsområdet er vi godt i gang med at forberede en god overgang fra lokale dagtilbud til tidlig-SFO. Der afvikles gode møder vedr. enkelte børn, som er med til at klæde modtagende skole på til opgaven med at skabe bedre muligheder for flere på almenområdet. Dette sker som et professionelt og ligeværdigt samarbejde, hvor der også inddrages viden fra PPR og evt. BUF.

Noget der bliver tydeligt i dette samarbejde, er, at der skal være et fortsat arbejde med at udvikle en større grad af fælles forståelse mellem skoleområdet og dagtilbudsområdet ift. begreber som 'skoleparathed' og det at man som skole er 'børneparate'. Der kan derfor med fordel udvikles på en større forståelse for arbejdet i et dagtilbud og på en skole, samt udvikles på et dagtilbudskendskab til 'Inklusion og Mestring' samt arbejdsmetoder ift. Professionelle Læringsfællesskaber.

At investere og holde fokus på dette samarbejde vil kunne have en god effekt på en overgang til almenområdet, frem for en opstart direkte fra dagtilbud i specialiseret skoletilbud.

At udsluse elever fra specialtilbud til almenområdet kræver gode saglige vurderinger og drøftelser, samt at skole-hjem samarbejdet bygger på tillid mellem skole og forældre. Der bør derfor være en stor opmærksomhed på, at der i arbejdet med at lave gode udslusningsprocesser af enkelt elever eller grupper af elever skal gøres et grundigt stykke arbejde. Et sådan arbejde kræver tid, og langt fra alle elever vil kunne udsluses på nuværende tidspunkt. Ved udslusning skal der ligeledes arbejdes med at fokusere på ressourcer der skal følge eleven/gruppen af elever, samt på hvordan modtagende pædagogiske personale bedst understøttes. At arbejde på tværs af skoler ifm. med en sådan overleveringsopgave kræver tid og prioritering, hvorfor et grundlag for at lave disse prioriteringer er nødvendige af muliggøre i den samlede organisation.

Hørings svar til 'Bedre muligheder for alle'

Skolebestyrelsen for Vestskolen, Odder Kommune.

Vestskolens distrikt i Odder har 43 procent af kommunens elevgrundlag. Skolen løfter derfor en kerneopgave i kommunens skolevæsen og har en nøglerolle for den sociale sammenhængskraft. Derfor har vi set frem til at bidrage med betragtninger og synspunkter på det vigtige politiske forslag, 'Bedre muligheder for alle', og den tilhørende økonomimodel.

Vores svar kan sammenfattes til:

- Vi har i udgangspunktet forståelse og sympati for forslaget, men vi finder det afgørende, at den foreslåede forandring gennemføres realistisk og attraktivt "for alle".
- Forældregruppen som et hele skal have tillid og tolerance til overgangen, så folkeskolen ses som det naturlige, lokale skolevalg.
- Underfinansieringen af omstillingen bør derfor genovervejes for at opnå denne afgørende tillid og tolerance blandt forældre og understøtte omstillingen på skolerne.
- Overgangen kræver et tilpasningsdygtigt forløb med midtvejsmålinger og evalueringer af resultater på bl.a. trivsel, tillid og økonomi. Forvaltningen bør understøtte skolerne med dette på tværs af skolerne.
- Elevgruppen som et hele skal være i fokus, for 'ånden' i den almene skole er på spil.
- Skolerne skal gives størst mulig frihed til at gennemføre faglig og effektiv omlægning.

Vores forståelse og sympati for forslaget

Vestskolens bestyrelse anerkender det uholdbare i den stadigt stigende tendens til segregering i den danske folkeskole, også i Odder. Budgetniveauer på de forskellige velfærdsområder kan altid diskuteres, men det er uholdbart, at tendensen synes at stige og stige uden udsigt til stop, hvilket udhuler det almene tilbud og idealet om en fælles skole. I virkeligheden mener vi, at man som byråd også bør tage konsekvensen af, at vi har at gøre med et landspolitisk problem og forsøge at løfte problemstillingen på landsdækkende niveau, f.eks. gennem KL.

Bestyrelsen deler også opfattelsen af, at folkeskolens almene tilbud i udgangspunktet skal rumme så mange elever som muligt. I bestyrelsen bakker vi op om gode lokale skoler som Vestskolen med et bredt sammensat elevgrundlag. Under de rette betingelser sympatiserer vi derfor med ambitionen om at inkludere flere elever i det almene tilbud, end det synes muligt i øjeblikket.

Vores bekymringer og anbefalinger

Med ovenstående in mente, mener vi, at det er vigtigt at erkende, at 'Bedre muligheder for alle' er en vidtgående forandring af vores skoles dagligdag. Det er det for både elever, personale, ledelse og os som forældregruppe. En uhensigtsmæssig og upopulær gennemførelse af forandringen kan få stor betydning.

Det bliver afgørende at sikre en kvalitet i omlægningen, så den bliver både realistisk og attraktiv. Det uønskede og uværdige scenarie er en omlægning, som fra begyndelsen er "bagud på

point”, fordi den skal hastes igennem, fordi den begynder med en famlende kurs, og uden den har tilstrækkelige ressourcer i form af kapacitet og kompetencer.

Derfor anfører vi herunder en række punkter, som omlægningen bør tage højde for.

Forældres opbakning: Tillid og tolerance

Det bliver afgørende, at forældregruppen som et hele oplever, at overgangen er en investering i deres børns skole til alles bedste – ikke en spareøvelse. Forældregruppen vil kræve velbegrundede og helhjertede argumenter, så man kan have tillid og tolerance overfor forandringen. Kommunen bør derfor kommunikere tydeligt og sikkert til hele forældregruppen.

Odder Kommune har i forvejen en forholdsmæssig stor andel elever på privat- og friskoler fremfor skolens folkeskoler. Privat- og friskolerne er en del af dansk skoletradition, som vi respekterer og anerkender, men vi ønsker ikke, at 'Bedre muligheder for alle' i sig selv skal friste flere forældre til at vælge et privat tilbud. Det er ikke i hverken elevens, forældres eller lokalsamfundets langsigtede interesse, at søgningen til folkeskolen bliver mindre. Det vil svække skolerne, og det vil svække sammenhængskraften i de lokale kvarterer.

Interesseorganisationen, Skole og Forældre, har for nylig afdækket, at forældre til elever på både special- og almenområdet nærer en stor skepsis overfor ambitioner om 'Bedre muligheder for alle'. Vi ser derfor med bekymring på udsigten til, at den skepsis kan brede sig, hvis gennemførelsen af 'Bedre muligheder for alle' i Odder ikke sker med energi og vilje hele vejen rundt.

Odder Kommune bør gå foran og vende en sådan skepsis, og vi skal som kommune demonstrere, hvordan vi kan fastholde både ressourcestærke og alle andre forældregrupper i kommunens folkeskoler, fordi vi oprigtigt ønsker og viser viljen til at skabe bedre muligheder for alle. Kommunen bør have modet til at investere i at skabe et velfungerende, inkluderende miljø.

Vi anerkender, at kommunens økonomi er stram, hver en krone tæller, og mange områder kunne trænge til investeringer. I det langsigtede perspektiv er konsekvenserne ved en upopulær og uvirksom overgang af denne karakter bare langt større end midlertidige investeringer.

Økonomi: Genovervej underfinansieringen

Som vi forstår skolens økonomi og de budgetter, der lægges frem i økonomimodellerne, underfinansieres overgangen. Der sker en hensigtsmæssig *omkanalisering* af midler, men ikke en tilstrækkelig *investering*. Det finder vi stærkt bekymrende.

'Bedre muligheder for alle' afsætter ganske få 'buffer'-midler – og fra indeværende ramme - til at finansiere skiftet. På baggrund af tidligere budgetter begynder man i decideret minus.

Det er vigtigt at erkende klart, at den ønskede omlægning kræver ændringer af både organiseringsformerne på skolerne, samarbejdet med forvaltning og myndigheder, kultur og samarbejde personalegrupperne imellem, en særlig opmærksomhed på forældresamarbejdet og ikke mindst en justeret og udbygget tilrettelæggelse, omsorg og undervisning for alle elevtyper.

Det er ikke småting - men det *kan* lykkes. Vi er overbeviste om, at en investering vil komme tifold positivt tilbage, hvis den bruges fornuftigt.

Dertil kommer, at der allerede nu bør tages højde for betydningen på anlægsbudgettet. Hvad er der på kort og lang sigt afsat til skolernes fysiske rammer til at huse den nye skoleform? Allerede før 'Bedre muligheder for alle' forventer man en stigning i elevtallet på Vestskolen, og tiltaget vil lægge mere til den stigning. Desuden har Vestskolen i forvejen en høj klassekvotient, hvorfor økonomimodellen bør tage højde for den basale ladsiggørighed med hensyn til klassekvotienter og skolernes lokalemæssige kapacitet.

Børnenes vinkel: Begge grupper skal få bedre muligheder

Det står klart for os, at tiltaget rører ved selve 'ånden' i det almene område: Hvilken skole vil vi tilbyde vores børn i fremtiden? Kan skolen rumme fællesskabet og individet, det sociale og det faglige? Får vi den ønskede, brede skole, der kan lyse fra tå til top, så alle får det bedre?

Som en gennemgående strøm i forandringen bør gå et konstant fokus på børnene, f.eks.:

- Hvordan ruster man de "modtagende" elever i klassefællesskabet?
- Hvordan kan elever med specialbehov få et bedre tilbud, end de har nu?
- Hvordan kan vi få revisitationer til at være til barnets bedste?
- Hvordan analyserer og forstår vi elevgrupperne tilstrækkeligt, så de bliver hørt og set?
- Bliver rammerne for flydende; bliver de for stramme?

Vi venter med spænding på, hvordan omsorgen for alle elever bliver pejlemærke for omstillingen.

Proces: Gennemsigtighed og justeringer

Uanset hvilken økonomimodel, der måtte blive besluttet, bør udvalg og kommunalbestyrelse forholde sig til omlægningen som en overgang, der skal monitoreres og justeres undervejs, f.eks.:

- Får vi reelt "bedre muligheder for alle", eller får nogle elevgrupper "ringere muligheder"?
- Hvad er resultaterne undervejs?
- Hvad mener man på skolerne?
- Hvad mener forældrene?

Overgangen bør rumme en fleksibilitet og en åbenhed overfor de erfaringer, der løbende høstes, og der skal tegnes et klart forløb op, som er overskueligt for de berørte og involverede. Forvaltningen bør understøtte overgangen med et evalueringsforløb på tværs af skolerne, så man på kommunalt niveau og på skolerne kan forklare og smidigt justere i overgangen, både internt, f.eks. overfor forældre, og forklare sig overfor andre kommuner og samarbejdspartnere.

Skolens vinkel: fleksibilitet og frihed

Landspolitisk åbnes for en såkaldt 'frisættelse' af skolerne, og det er bestyrelsens opfattelse, at kommunalbestyrelsen skal understøtte den dagsorden, hvor man kan, og give skolerne de godkendelser, der eventuelt skal til. Fagfolkene skal sættes fri.

Vestskolen er parat og ser i den forbindelse frem til at få rammer til at udnytte bl.a. timebank, fleksibilitet med hensyn til ansættelsestyper, tværfaglighed og generelt bygge videre på de gode

erfaringer, hvor fleksibiliteten allerede har været til stede. Vi vil se interesseret på, hvordan fremtidens skoleskema kan se ud. Kan man f.eks. organisere sig med færre voksenskift? Får personalet et kompetenceløft? Bliver der fysisk plads til at omorganisere sig?

Det er vores forventning, at man fra byrådet vil give skolen størst mulig frihed til lokalt at kunne disponere og organisere, da Vestskolen i forvejen har en række erfaringer, som kan udbygges og udbredes under de rette forudsætninger. Når mulighederne kommer, vil Vestskolen bruge alle relevante værktøjer til at løse sin opgave. Det gælder f.eks. bemanning, kompetenceudvikling, mellemformer, tilgængelighed til lokale specialressourcer, ro og energi i omlægningen og forsøge at sikre tryghed i forandringen.

Vestskolens bestyrelse glæder sig til at samarbejde om at skabe bedre muligheder for alle.

Kontaktinformation

Niels Kier Rye, formand
nielsbairye@gmail.com
Tlf. 28384804

Rune Gaston Borggreen, næstformand
runegaston@hotmail.com
Tlf. 23252392

Høringsvar – Bedre Muligheder for Alle

*ME*Dudvalget ved Vestskolen

Vi er generelt imødekommende over for tankerne bag Bedre Muligheder for Alle.

De spiller godt sammen med Vestskolens vision om, at både børn og voksne skal lykkes, og helst i deres nærmiljø.

Bedre mulighed for alle kræver dog en langt større grad af fleksible og anderledes læringsmiljøer. At personalet kan arbejde fleksibelt med organiseringen. Det er netop de erfaringer som kommuner, der kun segregerer få elever samt Vive og Eva understreger.

Efter at være præsenteret for den økonomiske ramme for Bedre Mulighed for ALLE er vi i personalegruppen blevet meget bekymret, da denne ramme på ingen måde giver mulighed for at tilpasse læringsmiljøer til den nye situation for hverken nuværende elever, personale og ikke mindst de elever, som skal tilbage til almenområdet. Vi er derfor dybt bekymrede for, at de børn, som skal indsluses i almenområdet, ikke får den nødvendige understøttelse og stilladsering, der bliver en forudsætning for at kunne lykkes. Samtidig er vi nervøse for, hvad det kan have af vidtrækkende konsekvenser for nuværende klasser samt personalets arbejdsmiljø.

Personalet på Vestskolen oplever, at den nuværende inklusionsindsats har store udfordringer i forvejen og at vejen til hjælp allerede kan føles lang, besværlig og utilstrækkelig. Vi er derfor bekymret for, hvorvidt personalet har de nødvendige kompetencer til at lykkes med opgaven med at kunne skabe Bedre Mulighed for ALLE. Det kan have stor betydning for et barn, der skal indsluses fra specialområdet til almenområdet, at personalet omkring ikke har de rette og nødvendige kompetencer. Samtidig er vi bekymret for, hvad det kan have af konsekvenser for alle elever samt personalets arbejdsbetingelser, at inklusionsopgaven bliver langt mere kompleks end den i forvejen er.

Dette gør sig også gældende for fritidsdelen, som ikke fremgår af høringsnotatet. De børn der har brug for at understøttes i undervisningen, har ofte også brug for støtte i fritidsdelen.

Vi synes det er ærgerligt, såfremt et godt projekt falder på, at vi ikke har de nødvendige økonomiske betingelser fra projektets start. Dette vil kræve en kommunal prioritering.

Almenområdet skal styrkes, så flest børn kan blive i folkeskolens fællesskaber

Vi er meget enige i, at almenområdet skal styrkes, såfremt flere børn skal kunne blive i folkeskolens fællesskaber. Det kræver en langt større differentieret undervisning samt mulighed for holddeling og co-teaching. Det forudsætter, at personalet har mulighed for at prioritere teamsamarbejdet og den fælles forberedelse højt.

Det har den naturlige konsekvens, at den enkelte lærer skal have færre undervisningslektioner, hvilket igen kræver ansættelse af flere lærere. Det ser yderst svært ud inden for de planlagte økonomiske rammer.

Samtidig er vi meget nysgerrige på, hvordan processen understøttes af tværfaglige ressourcepersoner, da dette ikke fremgår tydeligt af høringsnotatet. Hvorfra får personalet den nødvendige understøttelse? Hvem kan tilbyde personalet supervision og sparring i forbindelse med udfordrende og komplicerede problematikker? Odder Kommune har tidligere tilbudt et inklusionsvejleder-netværk, som var en mulighed for lokal og praksisnær vejledning af personalet. Dette netværk er ophørt med udgangen af 2024.

Set med personalets øjne bliver vi med Bedre Mulighed for ALLE bedt om at løfte en lang større og kompleks inklusionsopgave med langt færre understøttelsesmuligheder.

Vi har, på begge afdelinger på Vestskolen, allerede et stort pres på vores fysiske rammer. Ikke mindst grundet store klassekvotienter. På Vestskolen er det ikke ualmindeligt med 25-28 elever i en klasse.

Dette pres vil øges betydeligt i nærmeste fremtid, på grund af tilgangen af flere elever ifølge prognoserne.

Små, men virksomme tiltag ift. inklusionsopgaven, såsom undervisning i mindre hold bliver et umuligt tiltag grundet de fysiske rammer. Personalet har ingen steder at gå hen med eleverne. Der mangler akut rum og lokaler til forskellige og mangeartede arbejdsformer, som Bedre Mulighed for ALLE vil kræve.

Hvad med de segregerede elever, som i øjeblikket trives og er velfungerende i specialklasserne, netop fordi de har fået et skoletilbud og rammer, som tilgodeser deres behov. Hvis de elever revisiteres til et tilbud i almenklasse og det viser sig, at det ikke fungerer, kan nogle af vores mest udsatte elever risikere at få endnu et skifte.

Forældresamarbejdet

Bedre Mulighed for Alle vil kræve styrkelse og gentænkning af forældresamarbejdet. Det er yderst vigtigt at forældre og personale ser hinanden som medspillere. Vi forudser med Bedre Mulighed for ALLE et markant øget behov for forældresamarbejde og flere netværksmøder. Dette kan være svært at indeholde i den nuværende afsatte tid til forældresamarbejdet. Desværre giver den økonomiske ramme heller ikke bedre mulighed for understøttelse af ovenstående.

Central understøttelse af forandringsprocessen

Vi finder det meget positivt, at der skal arbejdes med samskabende processer og at de samlede ressourcer fra Skole og dagtilbud samt Børn, Unge og Familie bringes i spil til at understøtte forandringerne.

Vi tror den største effekt vil opstå, hvis vi på skolerne har lokal ledelse af et tværfagligt team, der skal understøtte det daglige arbejde på skolen med inkluderende fællesskaber.

BUF's kerneydelser skal i højere grad rettes mod fællesskaberne i folkeskolen

Vi har god erfaring med tidlige forebyggende indsatser i samarbejde med skolesocialrådgiver.

Vi ser gode muligheder for at kunne udvide dette ved at kerneydelserne fra BUF i højere grad skal understøtte fællesskaberne i skolen.

Kapaciteten i specialklasserne skal justeres og elever som modtager undervisning i en specialklasse har deres skolegang på folkeskolerne, hvis de vurderes egnet til udslusning.

Vi har en forståelse for, at der i dag bruges mange ressourcer på specialklasser, uden at det nødvendigvis har den ønskede effekt.

På den baggrund bakker vi op om ønsket om at indsluse specialklasseelever i almen, hvis det samtidigt er muligt at tilføre kompetencer fra personalet i nuværende specialklasser, og at etablere de nødvendige fysiske rammer til den nye opgave.

Ligeledes kræver det stor opmærksomhed på de forandringer det medfører for de nuværende inkluderende læringsmiljøer, samt at få skabt gode relationer, mellem de børn der indsluses til almen, og de børn der allerede befinder sig der.

Målet må være, at den lokale folkeskole fortsætter med at være det naturlige førstevalg for både elever og forældre. En skole vi kan være stolte af og hvor personalet oplever en inspirerende og udviklende arbejdsplads. Her skal det både være nemt og attraktivt at tiltrække nye medarbejdere samt fastholde de nuværende.

Vi er på Vestskolen bekymret for, om vi kan tilgodese ovenstående hvis Bedre Mulighed for ALLE implementeres uden ordentlige økonomiske rammer fra starten af.

Når man skal implementere et så ambitiøst og vigtigt projekt, som Bedre Mulighed for ALLE er, er det vigtigt med et økonomisk grundlag, der sikrer de rette rammer og muligheder for at lykkes med opgaven fra dag et!

Høringssvar foreningsudpeget i Handicaprådet, til "Mulighed for Alle"-

Som organisationsudpeget medlem af Handicaprådet vil jeg gerne komme med et høringssvar til projektet "Mulighed for Alle". Vi støtter generelt tanken om, at så mange børn som muligt skal inkluderes i folkeskolen, og vi ser et stort potentiale i, at børn med forskellige behov får mulighed for at blive en del af deres lokale skolefællesskab.

Vi bakker derfor op om projektet, da vi mener, at det kan bidrage positivt til en mere inkluderende og mangfoldig skole. Inklusion er vigtig, ikke kun for de børn, der har særlige behov, men også for de øvrige elever, da det skaber et mere rummeligt og fællesskabsorienteret miljø.

Dog har vi nogle bekymringer, som vi mener bør adresseres, inden projektet sættes i værk:

- 1. Ressourcer og kompetencer:** Vi er bekymrede for, om der er tilstrækkelige ressourcer og kompetencer til at understøtte alle elever, især de børn, der har særlige behov. Inklusion kræver et solidt fundament af både pædagogisk støtte og specialiseret personale. Der skal sikres, at lærere og pædagoger har den nødvendige viden og erfaring til at kunne støtte børn med forskellige udfordringer både fagligt og socialt.
- 2. Individuelle vurderinger:** Vi er også bekymrede for, hvordan beslutningerne om at inkludere elever vil blive truffet. Vil der være en grundig og individuel vurdering af hvert barns behov, eller risikerer vi, at beslutningerne om inklusion bliver taget ud fra organisatoriske eller økonomiske hensyn snarere end ud fra et barns konkrete behov? Økonomi må ikke gå forud for de behov, som har den sværeste vej gennem folkeskolen.
- 3. Faglig og social støtte:** En af vores største bekymringer er, om de nødvendige faglige og sociale ressourcer vil være til stede for at sikre, at alle børn trives i skolefællesskabet. Hvis der ikke er tilstrækkelige ressourcer til at støtte alle elever, kan der opstå risiko for, at børn med særlige behov ikke får den nødvendige hjælp til at følge med i undervisningen eller til at udvikle sig socialt.

Afslutning: Vi støtter tanken om inklusion i folkeskolen i Odder, men vi mener, at det er afgørende, at der tages højde for de nødvendige ressourcer og kompetencer. Det skal sikres, at der er de rette rammer til at støtte alle elever, så ingen bliver efterladt fagligt eller socialt. (Og som det hedder i et af Verdensmålene: "Leave no one behind"). Vi opfordrer til, at der arbejdes på at sikre de nødvendige ressourcer og på at lave en konkret plan for, hvordan inklusion kan gennemføres på en måde, der tager hensyn til alle elevers behov.

På vegne af de organisationsudpegede medlemmer af Handicaprådet

Tommy Skotte Corlin

Hørings svar fra BUPL Østjylland til "Bedre Muligheder for Alle" og "Økonomimodel på specialområdet i Odder Kommune"

BUPL Østjylland vil gerne kvittere for at være høringspart i forbindelse med forslaget om "Bedre Muligheder for Alle" og den tilhørende økonomimodel, og vi har læst indstillingerne og det tilhørende materiale med interesse.

Opbakning til ambitionen

I BUPL Østjylland er vi optaget af at sikre alle børn og unge de bedste muligheder for at udvikle sig, og vi bakker op om, at så mange børn som muligt og som det er pædagogisk forsvarligt kan inkluderes i almenområdet. Det er positivt, hvis flere af de elever, der i dag er i segregerede tilbud, får livsduelighed og kompetencer. Flere skal have mulighed for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse og flere skal kunne leve et liv, hvor de som voksne bliver selvforsørgende.

Kompetenceudvikling og tid til faglighed

Vi bakker op om det fokus der er på kompetenceudvikling for det pædagogiske personale, så medarbejderne får bedre muligheder for at kunne lave de bedste indsatser. Det er dog altafgørende, at personalet også har tilstrækkelig tid til at kunne anvende deres viden. Derfor er tid til forberedelse, planlægning og evaluering af det pædagogiske arbejde helt centrale for at strategien har en chance for at lykkes.

For hastig implementering

Det er vores oplevelse, at erfaringen fra andre kommuner er, at der ikke findes et "quick fix" på at kunne inkludere flere elever på almenområdet. Det er forståeligt at Odder Kommune er ambitiøs, men vi er meget nervøse for målsætningerne er for ambitiøse. Det virker urealistisk at kunne reducere antallet af elever i specialtilbud til næsten 1/3 af i dag og særligt på bare tre eller fem år. Hvis strategien ikke lykkes som forudsat vil skolernes budgetter kunne blive udhulet markant af større udgifter til specialiserede tilbud, end der er luft til i budgetterne.

Vi vil derfor opfordre til at Byrådet overvejer en endnu længere implementeringsperiode end 5 år for den nye økonomimodel, og at Byrådet tilkendegiver at ville øge budgettildelingen til skolerne, hvis ambitionerne ikke indfries fuldt ud.

Revisiteringen skal tage hensyn til elever og deres familier

På baggrund af det høje ambitionsniveau er vi desuden nervøse for, at for at den planlagte revisitering bliver for hård for nogle af de børn, der i dag er i specialtilbud, og for deres familier. Med en hurtig indfasning er der en stor risiko for, at økonomiske hensyn kommer til at vægte for tungt fremfor hensynet til børnene og deres familier.

Fokus på hvordan det går med børnene – ikke inklusionsprocenten

I materialet fremhæves det, at kommuner, der har ændret deres økonomiske incitament til at fremme inklusion, er lykkedes med at fremme en stigning i den såkaldte inklusionsprocent på skolerne. Alt andet ville også have været overraskende, fordi skoleledelserne får et stort budgetpres med den sådanne økonomimodel. Men inklusionsprocenten fortæller reelt ikke noget om hvordan det går, men kun noget om fordelingen af elever. Fremfor at fokusere på inklusionsprocent er det langt vigtigere at have fokus på, hvordan det reelt går med de børn, der går fra specialiserede tilbud til almene tilbud. Herudover er det også vigtigt at have fokus på, hvordan det går i de almene skoleklasser der får flere elever ind, der tidligere har været visiteret til specialtilbud.

Betalingsansvar bør følge handlemuligheder

Som vi forstår økonomimodellen, giver den skolerne betalingsansvar for alle elever der er bosat i skoledistriktet. Det medfører, at der kan være betalingsansvar for elever, som hverken dagtilbud eller skole har haft reelle handlemuligheder overfor. Vi opfordrer til at Byrådet overvejer om det er hensigtsmæssigt og rimeligt.

Med venlig hilsen

Jesper Kragh

Formand for BUPL Østjylland

jrk@bupl.dk

Til Odder Kommune

Hørings svar til ”Bedre Muligheder for Alle”

Hermed betragtninger fra Skanderborg-Odder Lærerkreds.

”Bedre Muligheder for Alle” lægger op til en kæmpe omorganisering af skolevæsenet, samt et ændret mindset hos alle involverede – børn, forældre, ledelse, personale og den kommunale organisation.

Den slags tager tid og det er derfor vores anbefaling, at implementeringsfasen netop er lang nok til, at processen kan tages skridt for skridt, at der er plads til prøvehandlinger og justeringer undervejs.

Uanset hvilken model kommunalbestyrelsen måtte vælge, vil vi fra DLF selvfølgelig bidrage til konstruktive løsninger på de åbenlyse udfordringer, som vi bliver nødt til at tage hånd om i fællesskab.

1. *Almenområdet skal styrkes, så de fleste børn kan blive i folkeskolens fællesskaber*
  - Ændringerne skal gerne give øgede muligheder for inklusion i almindelen, så færre elever segregeres
  - Hvis vi skal lykkes med BMA, kræver det flere lærere i almen, så den enkelte ikke står alene med opgaven
  - Den mere komplekse undervisningsdifferentiering forudsætter, at lærerne får bedre muligheder og mere tid til planlægning af undervisningen
2. *Forældresamarbejdet styrkes og forankres i fire værdier*
  - Forældre og personale er to grupper af vigtige medspillere. Massiv kommunikation og inddragelse er vigtige elementer, hvis BMA skal forstås og virke i praksis
  - Skole/hjemsamarbejdet bør gentænkes og styrkes
3. *Central understøttelse af forandringsprocessen*
  - En ændret opgave nødvendiggør en opgradering af lærernes kompetencer inden for bl.a. specialundervisning, klasseledelse, undervisningsdifferentiering, mellemformer og Co-teaching – ikke bare i opstartsfasen, men også løbende
  - Det samlede skolevæsen må rykke endnu tættere sammen, så løsningen af inklusionsudfordringen bliver et fælles anliggende og ikke blot ligger på den enkelte skole
4. *PPR’s kerneydelser skal i højere grad rettes mod understøttelse af fællesskaberne i folkeskolerne*
  - Lærerne i almen skal have lettere adgang til resourcepersoner, så det er vigtigt, at BUF kommer tættere på skolens praksis
  - Speciallærernes kompetencer må også bringes i spil på almenområdet. Det kunne være ønskeligt, at de bevarer tilknytningen til specialklasserne, så deres viden ikke forældes over tid
5. *Kapaciteten i specialklasserne justeres*
  - I forbindelse med eventuelle omplaceringer, bør de berørte lærere inddrages ift. ønsker, behov og muligheder

6. *Elever, som modtager undervisning i specialklasser, har deres skolegang på folkeskolerne, hvis de vurderes egnet til udslusning*
- Dette vil kræve en individuel vurdering i hvert enkelt tilfælde og et udstrakt samarbejde mellem forældre, elever, almen og special
  - Det bør overvejes, om specialelever nødvendigvis sluses ud til deres tidligere almenklasse
  - De modtagende klasser i almen bør klædes grundigt på til opgaven

På vegne af Skanderborg-Odder Lærerkreds

Frank Larsen

Formand

Hørings svar vedrørende Bedre Muligheder for Alle fra Odder Skolelederforening

Indledning

Odder Skolelederforening er enige i, at vi bør interessere os for at bremse udhulingen af almen området, og i stedet fokusere på hvordan man kan styrke almindelen.

Vi er af den opfattelse, at det generelt vil være godt for vores elever, at de kan føle sig værdifulde og inkluderede i de lokale læringsfællesskaber. Derfor har vi sympati for forslaget om at segregere færre elever til et specialtilbud.

Vi ser desuden positivt på at få bedre muligheder for at inkludere eleverne i almenskolen. Det er der gode perspektiver i. Det er en spændende opgave at opbygge læringsmiljøer og arbejde med personalets kompetencer og det tværfaglige arbejde. Det motiverer og engagerer.

Rammer

Det der bekymrer de fleste forældre og personale, er udsigten til at flytte elever tilbage fra specialklasserne til almenskolen, hvor de ikke oplevede at have succes tidligere.

Vi er derfor af den opfattelse, at rammerne på de lokale skoler er nødt til at være anderledes, når vi skal arbejde mod en skole for alle. Vi har tidligere set os nødsaget til at segregere en del elever til specialtilbud, netop fordi vi har måttet erkende, at vi ikke kunne løse opgaven tilfredsstillende med de nuværende rammer.

Det vil kræve en indretning af de fysiske rammer, så det giver mulighed for at arbejde endnu mere differentieret med bl.a. holddeling og co-teaching, så vi i højere grad kan tilgodese børn med forskellige diagnoser, behov for fysiske aktiviteter og praktiske opgaver. Til det er vi afhængige af de nødvendige anlægsmidler.

Desuden vil det kræve en bedre understøttelse af personalet, både i forhold til kompetenceudvikling og organisering af opgaven.

Det kalder på tværfaglige teams, der under lokal ledelse kan gå ind i opgaven. Det tværfaglige team kan bestå af de lokale inklusionsvejledere i samarbejde med psykologer og andre ressourcepersoner i BUF.

Af hensyn til at sikre smidighed i denne opgaveløsning opfordrer vi til at det overvejes, om ledelsen af PPR med fordel kan placeres under skole- og dagtilbudschefen

I det hele taget kunne det være spændende og relevant med en drøftelse af, hvad der skal til for at styrke almen området, ikke kun i forhold til indslusning af specialklasseelever. Dermed vil drøftelsen blive bredere end blot et økonomisk anliggende. Det hedder jo bedre muligheder for *alle*. Som en forældre udtrykte det på dialogmødet: "Har vi den skole vi gerne vil have?"

Personale

Man må forvente at det pædagogiske personalet vil have brug for mere forberedelsestid og mere tid til forældresamarbejde og mødeaktivitet, så undervisningstimetallet er nødt til at være lavere end i dag. Det giver den samlede opgaveløsning og økonomi ikke mulighed for under de nuværende rammer.

Man kan også overveje om en bredere personalesammensætning vil styrke mulighederne for at støtte børnene, også i fritidsdelen, ligesom der vil være et øget kompetencebehov både i undervisning og fritid.

Vi kan frygte et øget sygefravær og i værste fald også en udfordring med at tiltrække og fastholde dygtigt personale. Mange føler sig allerede under et stort pres i dag, og den så positive tilgang til BMA vi oplevede ved skoleårets begyndelse, er hos mange desværre afløst af bekymring og frustration

Elever

Mange elever trives i dag i specialklasserne, og vi kan frygte for den trivsel, hvis vi ikke er i stand til at tilbyde et tilfredsstillende og gennemtænkt bud på, hvordan de kan udsluses til almen med den nødvendige understøttelse.

Vi vil få en opgave med at skabe tryghed og nye relationer både i forhold til de udslusede elever og de modtagende elever i almen. Gamle historier skal ikke bæres videre.

Hvad gør vi med de elever der ikke får en god oplevelse med tilbageslutningen? Hvordan evaluerer vi og foretager de eventuelle justeringer undervejs?

Der rejser sig også et spørgsmål om i hvor høj grad vi skal tage elever tilbage fra specialtilbuddene, eller om vi i højere grad skal undlade at visitere så mange til specialklasserne fremadrettet.

Vi er enige i at der skal foregå en revisitation. I de tilfælde hvor både elever, forældre og personale kan se gode muligheder for en vende helt eller delvist tilbage til almenskolen, er det en god idé. Det kræver dog et professionelt samarbejde mellem de involverede parter omkring den klasse eleven skal vende tilbage til.

Ledelse

Som i alle forandringsprocesser er ledelsen en vigtig faktor for at processen lykkes. Det kræver faglig ledelse tæt på, og det kræver opfølgning, oversættelse og understøttelse i forløbet. Med de sidste nedjusteringer i forbindelse med P30 og manglende besættelser af lederstillinger på de to store skoler, kan vi være bekymrede for, om vi har ledelseskraften til at bære projektet igennem.

Vi opfordrer desuden til så stor beslutningskompetence lokalt på den enkelte skole som muligt. Dermed gives der mulighed for lokale løsninger, i de tilfælde hvor det vil være en fordel, og hvor det er juridisk muligt.

Evaluering

Vi foreslår at der nedsættes en styregruppe, der følger udviklingen tæt, så eventuelle justeringer kan foretages løbende. Samtidig foreslår vi at projektet evalueres mere gennemgribende efter 2-3 år.

Afslutning

Vi ser et spændende projekt, som vi kan frygte ikke vil lykkes, fordi der ikke bliver investeret de nødvendige økonomiske ressourcer fra projektets start. Vi håber at det vil være muligt, så vi kan komme videre med BMA.

På Skolelederforeningens vegne

Erik Mønster

Formand

Høringssvar fra Landsforeningen Autisme, Kreds Østjylland

vedr. "Bedre muligheder for Alle" i Odder Kommune.

Indledningsvist vil Kreds Østjylland gerne påpege, at Odder Kommunes fremlæggelse af segregerede børns fremtidsmuligheder er stærkt forenklet og ensidigt beskrevet!

Dernæst vil vi udtrykke stor bekymring over, at Odder Kommune henter sit erfaringsgrundlag fra Syddjurs og Lillehammer, Norge. Erfaringen fra Syddjurs viser stigning i skolefravær på 38% * Ligeledes beretter vores Norske søsterkreds Autismeforeningen, Oppland Fylkeslag, om stigning i ufrivilligt skolefravær, og mangel på specialiserede tilbud. Der er altså indikation på, at man ikke har løst inklusionsproblematikken hverken i Syddjurs eller Lillehammer!

1. Almenområdet skal styrkes, så de fleste børn kan blive i folkeskolens fællesskaber.

Der er ingen tvivl om at en styrkelse af den almene folkeskole er både tiltrængt og nødvendig.

Vi finder dog, at det er en forudsætning for at styrke inklusionen, at der analyseres tilbunds gående på, hvordan vi er endt, hvor vi er i dag. Kun ved at identificere og erkende fortidens fejl, kan der rettes op og forebygges nye.

Vi repræsenterer mennesker med autisme, og ved, at de har stort behov for forudsigelighed, struktur og stilladsering. De har behov for rammer og rummelige anerkendende fagpersoner, der har omfattende kompetencer indenfor neuro diversitet, social læring og kommunikation.

De har behov for kravtilpassede og fleksible tilbud af høj kvalitet, der tager højde for ofte massive sensoriske udfordringer og øget behov for restitution. Hovedparten af mennesker med autisme trives ikke i store fællesskaber eller med gruppebaserede læringsmiljøer.

Odder Kommune tilfører hverken økonomiske midler eller ekspertviden til projektet, men allokerer rundt på penge og personale baseret på tvivlsomme succesreferencer. Vi er derfor alvorligt bekymrede for, at øget inklusion samt tilbageslutning af elever med autisme, vil betyde en markant øgning af elever med ufrivilligt skolefravær og mistrivsel.

2. Forældresamarbejdet styrkes og forankres i fire værdier.

En styrkelse af forældresamarbejdet vil altid være til gavn for eleven, uanset om denne har almindelige - eller specialbehov.

Når det er sagt, så finder vi Odder Kommunes fire værdier for forældresamarbejde floskelagtige og upræcise. Det er ugennemskueligt, hvad der menes med de fire værdier, og hvordan de konkret skal udmøntes i praksis. Ligeledes mener vi, at der pålægges for stort et forældreansvar for inklusionssucces.

3. Central understøttelse af forandringsprocessen

Her bliver Odder Kommunes høringsnotat igen meget ukonkret. Der er behov for langt større konkretisering og organisering af, hvordan man vil understøtte processen.

Vi anbefaler, at der skabes særlige koordinerede og systematiske netværkssamarbejder (forældre, skole, PPR, BUF, familiebehandler, eksterne konsulenter) i sager, hvor eleven har særlige behov. Kun i tæt samarbejde og anerkendelse af, at det er et fællesskabsanliggende at skabe trivsel og udvikling for eleven, kan man bedre lykkes.

4. PPR's kerneydelser skal i højere grad rettes mod understøttelse af fællesskaberne i folkeskolerne.

Vi kan kun støtte op om at PPR's kerneydelser i højere grad foregår ude på skolerne. PPR er en vigtig ressource, som skolerne i langt højere grad bør kunne trække på. Vi kan dog ikke anbefale, at det bliver på bekostning af indholdet og kvaliteten af PPV'er!

En PPV er et fundamentalt og vigtigt arbejdsredskab, der indeholder saglige og grundige beskrivelser af barnets ressourcer og vanskeligheder. PPV'en indeholder forslag til foranstaltninger samt anbefalinger om, hvordan man sikrer barnets faglige og sociale udvikling og trivsel. PPV'en er derudover i de fleste tilfælde grundlaget for, at et barn kan henvises til udredning i psykiatrien.

Vi må på det kraftigste fraråde, at man slækker på omfanget og kvaliteten af PPV'er.

5. Kapaciteten i specialklasserne justeres.

Kreds Østjylland finder det meget bekymrende at Odder Kommune allerede fra 24/25 vil visitere færre til specialundervisning. Det virker til, at Odder kommune både vil blæse og have mel i munden, idet man visiterer flere til den almene folkeskole uden at hverken de organisatoriske, faglige, personalemæssige eller fysiske rammer er på plads eller implementeret. Dette må vi på det kraftigste fraråde!

Vi vil desuden gerne minde om, at børns specialundervisningsmæssige behov ifølge loven skal vurderes individuelt, og ikke på baggrund af politiske visioner, økonomiske hensyn eller ideen om at flest muligt skal tilhøre det almene fællesskab!

Vi hilser dog velkommen at Odder kommune vil indlede et udviklingsarbejde for at skabe optimale specialundervisningsmiljøer, for de elever der ikke kan inkluderes.

6. Elever, som modtager undervisning i specialklasser, har deres skolegang på folkeskolerne, hvis de vurderes egnet til udslusning.

Vi finder det bekymrende, at revisitationsprocessen ikke beskriver inddragelse og vægt af børnenes/forældrenes ønsker.

Vi finder det desuden alvorligt og bekymrende, at Odder Kommune opsætter konkrete måltal for nedbringelse af antallet af elever i specialundervisning. En nedbringelse i antallet af elever i specialtilbud med 2/3 er urealistisk, og vil få alvorlige konsekvenser for såvel børn som voksne.

En indfasningsperiode på 3-5 år er ikke realistisk. Den almene folkeskole skal indrettes helt anderledes både fysisk indretning, bemandingsmæssigt, videnskabsmæssigt, organisatorisk, langt mindre klassekvotienter osv.

På trods, man så opfyldte alle disse, vil det være voldsomt optimistisk at reducere specialområdet så massivt.

Børn har forskellige forudsætninger, og alle hverken kan eller skal passe ned i den samme kasse, det skaber nemlig ikke bedre muligheder for nogen!

“Børn i de rette rammer trives”

På vegne af

Landsforeningen Autisme, Kreds Østjylland.

Kredsformand

Elisabeth Sørensen

*Kilde

<https://syddjurs.lokalavisen.dk/politik/ECE14134072/213-syddjurs-boern-kommer-sjaeldent-i-skole/>

